
This is the **published version** of the text:

Nuevo Navas, Sara; Zhou, Minkang, dir. La decadència de la cal·ligrafia i l'escriptura xinesa a l'era moderna. Cas analític del jovent xinès amb la seva escriptura. 2016. (823 Grau d'Estudis de l'Àsia Oriental)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/160590>

under the terms of the **CC BY-NC-ND** license

FACULTAT DE TRADUCCIÓ I D'INTERPRETACIÓ
GRAU D' ESTUDIS D'ÀSIA ORIENTAL

TREBALL DE FI DE GRAU

Curs 2015-2016

**La decadència de la cal·ligrafia i l'escriptura xinesa a
l'era moderna**

Cas analític del jovent xinès amb la seva escriptura.

Sara Nuevo Navas

1303532

TUTOR/A

Dr. ZHOU MINKANG

Barcelona, Juny de 2016

Universitat Autònoma de Barcelona

Dades del TFG

Títol: La decadència de la cal·ligrafia i l'escriptura xinesa a l'era moderna

Autor/a: Sara Nuevo Navas

Tutor: Minkang Zhou

Centre: Facultat de Traducció i Interpretació

Estudis: Estudis d'Àsia Oriental

Curs acadèmic: 2015-2016

Paraules clau

Espectura, cal·ligrafia, llengua xinesa, xinesos, joves, tecnologia, mòbils, ordinadors

Resum del TFG

La escriptura xinesa compta amb una història d'orígens mil·lenaris. Al llarg dels anys, ha anat evolucionant i adaptant-se a cada context històric, però també a cada context cultural de l'època. L'estil de la escriptura ha anat variant fins arribar a l'actual simplificació dels caràcters xinesos, fet que comporta la unificació de l'escriptura i alhora la llengua xinesa.

Tanmateix ara una part de la població xinesa està oblidant la seva escriptura. De fet, les noves generacions a la Xina ja no practiquen dia a dia la cal·ligrafia com abans. La majoria d'estudiants obliden progressivament escriure alguns caràcters i recorren a l'ordinador, mòbils i aparells electrònics per escriure.

Avís legal

© Sara Nuevo Navas, Barcelona, 2016. Tots els drets reservats.

Cap contingut d'aquest treball pot ésser objecte de reproducció, comunicació pública, difusió i/o transformació, de forma parcial o total, sense el permís o l'autorització del seu autor/de la seva autora.

ÍNDIX

<i>Justificació i objectius</i>	4
<i>Metodologia</i>	5
<i>1 Introducció a la llengua xinesa</i>	6
<i>2 Història de l'escriptura xinesa</i>	7
2.1 Art i bellesa artística de la cal·ligrafia	8
<i>3 La dimensió social de l'escriptura xinesa als darrers dos segles</i>	10
3.1 La cal·ligrafia al sistema educatiu	12
3.2 Els mètodes d'entrada	14
<i>4 El fenomen de l'amnèsia de caràcters</i>	17
4.1 Els docents i l'amnèsia.....	19
<i>5 Conclusions i escenaris de futur</i>	21
<i>6 Referències bibliogràfiques</i>	23
<i>7 Annexos</i>	25
7.1 Imatges	25
7.2 Enquestes	27

Justificació i objectius

El present treball es centra en un assumpte d'actualitat que afecta a una part de la població de la República Popular de la Xina, especialment a la població més jove. Aquest projecte té com a objectiu analitzar el què està succeint amb l'escriptura xinesa per part del jovent xinès. En les dues darreres èpoques, han hagut molts avenços tecnològics i aquests han comportat canvis a la vida quotidiana de les persones. A la Xina, les novetats tecnològiques han suposat un pas endavant en el desenvolupament econòmic i social del país. En canvi, està afectant de manera negativa a la seva població, entre ells: nens i joves. Al mateix temps que influeix negativament als seus habitants, perjudica a una part molt important de la seva llengua com és l'escriptura. Doncs, el jovent xinès està començant a oblidar com escriure alguns caràcters. Les causes d'aquest fenomen són evidents: l'ús excessiu de les tecnologies. Així doncs, la seva escriptura i cal·ligrafia poc a poc està entrant en decadència.

La elecció d'aquest tema va sorgir arrel de la meva estada a la Xina, exactament a la ciutat de Tianjin, com a beneficiària del Programa Propi de la Universitat Autònoma de Barcelona. Al mateix temps que estudiava la llengua xinesa a la universitat, també ensenyava la meva llengua materna a un institut de secundària. Jo era una mestra auxiliar i la professora d'origen xinès estava present durant la classe. Vaig trobar-me amb una sèrie d'anècdotes que em varen xocar. En primer lloc, els nens podien utilitzar el mòbil durant la classe sense cap tipus de problema. A part, també disposaven dels seus ordinadors portàtils on tenien els llibres de manera virtual. En segon lloc, la professora xinesa va sortir a la tarima per traduir en xinès detalladament allò que estava explicant. Per a la meva sorpresa, la mestra va començar a escriure caràcters a la pissarra i de sobte, va dir que no era capaç d'escriure'ls. Aleshores, ella va agafar el seu telèfon mòbil i va buscar pel *pinyin* com s'escrivia un dels caràcters que no podia escriure. Llavors, vaig fer-me la pregunta: "com una mestra del sistema educatiu xinès es podia oblidar de com escriure un caràcter en mig d'una classe? No se suposa que la tasca d'un docent és ensenyar i per ensenyar ha de conèixer plenament la matèria que imparteix?". Amb aquestes preguntes no estic qüestionant la professionalitat ni la docència d'aquella mestra ni dels mestres en general, és evident, que ells també són humans i cometen errors. Però en aquell moment no podia entendre com un sistema educatiu tan disciplinat com és el xinès, esdevenien aquesta mena de fets. Això no acaba aquí, sinó que també vaig poder comprovar que els alumnes xinesos no recordaven com

escriure alguns caràcters. Entre ells és quelcom habitual, perquè tampoc mostraven cap preocupació vers aquesta situació. Simplement agafaven el seu mòbil i el buscaven de manera natural.

Després d'haver estat a la Xina durant un any, vaig començar a analitzar totes aquestes curioses anècdotes que m'havien succeït. Des del cambrer jove d'un restaurant que no era capaç de recordar com escriure el nom d'un plat i l'anotava en pinyin fins als estudiants xinesos de la mateixa universitat on estudiava que no recordaven escriure alguns caràcters a mà. Ben cert és, que els adolescents a l'Àsia Oriental, en general, passen nombroses hores davant d'un ordinador ja sigui usant un xat o jugant a videojocs. Aprofiten qualsevol moment lliure per utilitzar el mòbil o l'ordinador, sumant l'ús d'aquests durant l'horari escolar. Prenent en consideració de l'ús de l'electrònica durant elevades hores a la vida quotidiana dels nens, adolescents i joves xinesos, servirà com a element d'anàlisi en aquest projecte. No s'analitza el número d'hores que passen utilitzant les tecnologies, però és un factor a tenir en compte sobre els fets anteriors exposats. Simplement s'enfoca en com està impactant la tecnologia a l'escriptura més antiga en ús, la escriptura xinesa.

Metodologia

Per iniciar aquest projecte és necessari ubicar a la llengua xinesa a la lingüística: a quina família de llengües s'engloba i quin és el seu sistema d'escriptura. En segon lloc, contextualitzar la seva escriptura al llarg de la història, des de els orígens fins a l'actualitat, però sense profunditzar massa. Seguidament, explicar quins són els diferents estils cal·ligràfics de l'escriptura xinesa. En tercer lloc, exposar la dimensió social de l'escriptura en els darrers dos segles. En altres paraules, la importància que té a la societat xinesa la seva escriptura i quins canvis ha sofert degut als progressos materials i tecnològics. El punt següent tracta sobre la rellevància de la cal·ligrafia al sistema educatiu xinès. Tot seguit, un altre apartat serà motiu d'estudi mencionar l'amnèsia de caràcters i de quina manera està afectant a la població. En aquest mateix apartat faré al·lusió a algunes afirmacions de quatre joves professores xineses de la Fundació Institut Confuci de Barcelona que parlen sobre el tema. Les entrevistes completes que es varen realitzar s'adjunten al final del projecte com a annexos. Finalment, es presentaran els possibles escenaris de futur com per exemple si l'escriptura manual acabarà sent substituïda per l'electrònica.

1 Introducció a la llengua xinesa

La llengua xinesa pertany a una branca independent de la família lingüística **sinotibetana**, la qual agrupa una família de llengües mútuament inintel·ligibles. Hi ha lingüistes que sostenen que la llengua xinesa és una llengua aïllada. De manera que diversos sinòlegs han descartat que hi hagin connexions genètiques amb llengües com el japonès o coreà. És quan es fa al·lusió a la llengua xinesa en realitat es parla de **llengua sinítica** o de **geolecte xinès**, ja que ha esdevingut en una eina de comunicació entre persones allunyades geogràficament¹. No és sinó el **geolecte del nord**, el que agrupa a la comunitat lingüística més gran del món², i alhora és la base de la llengua estàndard. I també es denomina o és coneix entre els xinesos i els estudiants d'aquesta llengua com a *putonghua*³, que significa llengua comuna.

Respecte a la seva escriptura és força complexa. En primer lloc, clarificar que el xinès no posseeix un sistema alfabètic, per tant la seva escriptura no és fonogràfica. Les paraules es representen en *hanzi*⁴ o caràcters, i cadascun d'ells disposa una transcripció fonètica amb el sistema de pseudotranscripció fonètica anomenat *hanyu pinyin*⁵. Tot i que hi existeix una correspondència entre la seva escriptura i pronunciació, hi ha sinòlegs⁶ que afirmen que es tracta d'una escriptura fonètica, ja que més de la meitat⁷ dels caràcters xinesos posseeix una informació útil per deduir la seva pronunciació. Mentrestant, hi ha altres mites de la llengua xinesa que es van mantenint al llarg de la història, com per exemple, anomenar l'escriptura xinesa pictogràfica. No obstant, no hi ha teories que així ho constatin, però no es descarta que els seus orígens siguin pictogràfics. El terme apropiat per anomenar l'escriptura és **morfosil·làbica**, significa que cada caràcter està format per un símbol gràfic, és a dir, una part pertany a la part semàntica i l'altra part fonètica correspon a una síl·laba.

---

¹ Tot i que el geolecte del nord engloba les variants del nord de la Xina, aquest cobreix tres quartes parts del territori xinès.

² En referim a l'ètnia Han que és la ètnia dominant representant el 91% de la República Popular de la Xina. Leibold, James. 2013. *Ethnic Policy in China: Is Reform Inevitable?* Honolulu: East-West Center. p.18

³ Caràcters: 普通话 pinyin: pǔtōnghuà

⁴ Caràcters: 汉字 pinyin: Hànzì

⁵ Caràcters: 汉语拼音 pinyin: Hànyǔ pīnyīn

⁶ El més popular i prestigiós fou DeFrancis.

⁷ "Al menos el 65% de los caracteres chinos". DeFrancis, John. 1984. *The Chinese Language: Fact and Fantasy*. Honolulu: University of Hawaii Press

2 Història de l'escriptura xinesa

Tot i que a dia d'avui, l'escriptura xinesa és la escriptura més antiga en ús, els seus orígens són incerts. La mateixa escriptura ha aportat poder enfortir els llaços entre la mil·lenària civilització xinesa, la seva cultura i la seva història⁸.

D'entrada, es barregen una sèrie de teories sobre els seus orígens, i entre elles hi ha la mitològica. No obstant, les primeres restes d'escriptura són inscripcions a ossos d'animals o closques de tortuga. Aquestes inscripcions s'anomenen **ossos oraculars** i es daten a la dinastia Shang, aproximadament 4000 anys enrere. De manera paral·lela hi ha constància de marques a utensilis de terracota, però les evidències arqueològiques no tenen cap relació amb els ossos oraculars. L'evolució fou a finals de la dinastia Shang, un període important per a l'estudi diacrònic de l'escriptura, degut a l'aparició d'un estil més regular, homogeni i ordenat que rep el nom d'**escriptura en bronze**. Cap a finals de la dinastia Zhou occidental es datà el primer intent oficial de reformar l'escriptura, i és en aquest període quan es desenvolupa l'**escriptura sigil·lar**. És en aquest context històric, quan el Primer Emperador de Qin al 221aC reunificà la Xina i amb això, també l'escriptura. *Li Si*⁹ s'encarregà de publicar una llista amb més de tres mil caràcters estandarditzats, i esdevingué molt important per un sistema d'escriptura unificat. Com a derivació d'un estil d'escriptura sigil·lar aparegué l'**escriptura dels escribes**, que va esdevenir una escriptura estàndard ja que tota la societat l'emprava. Aquest període va significar un gran pas endavant en l'evolució i transformació de l'escriptura. De fet, es passà d'un estil més arcaic a una escriptura més desenvolupada i convencional. Els caràcters eren més rectangulars i seguien un sistema de traços que va estalviar temps a l'hora d'escriure. Per contra, molts caràcters van perdre la seva part més simbòlica i etimològica.

Paral·lelament a tot això, la civilització xinesa es basava en la llengua oral i pronunciacions d'un indret o un altre, segons l'època i el període històric. Progressivament es va implantar un xinès estàndard a nivell oral per evitar confusions i facilitar la comunicació a tot el territori. En addició, hi ha un gran recull d'escrits o obres literàries des dels seus orígens. Els textos canònics esdevingueren el pilar fonamental dels intel·lectuals xinesos, i cal destacar el *Shijing*¹⁰ datats al segle X aC. Aquests

---

⁸ Martínez Robles, David. 2007 *La llengua xinesa: història, signe i context. Una aproximació sociocultural*. Barcelona: Editorial UOC. p.220

⁹ Caràcters: 李斯 pinyin: Lǐsī

¹⁰ Caràcters: 诗经 pinyin: Shījīng

clàssics estaven escrits en llengua clàssica, que va estar separada de la llengua oral gairebé dos mil anys. Si més no, l'estàndard escrit clàssic prové de la antiga llengua oral, però amb un estil més refinat. La introducció de molts elements, paraules, construccions gramaticals va donar lloc a un nou llenguatge literari anomenat llengua vernacle, la qual era més clara i propera als lectors.

Cap a finals del s. XIX es generà un debat de la reforma de l'escriptura degut a la situació política decadent del sistema imperial. És llavors quan sorgeix una necessitat de reformar i fonetitzar l'escriptura, impulsada pels missioners occidentals. Front a aquesta proposta hi havia tres posicionaments diferents, els quals els conservadors apostaven per un sistema alfabètic per memoritzar els caràcters, els moderats proposaven la simplificació dels caràcters i els radicals apostaven per un sistema alfabètic que substituís als caràcters. No és sinó fins la instauració¹¹ de la República Popular de la Xina quan es prengueren mesures i noves polítiques per reformar l'escriptura. Les noves mesures foren reduir el número de caràcters en ús i la publicació de llistes oficials de caràcters simplificats. Alhora, el govern de Mao amb l'ajuda de lingüistes impulsaren un sistema fonètic del xinès que rebé el nom de *pinyin*, ja que estaven convençuts¹² que la millor manera per combatre l'analfabetisme era la llatinització del xinès. D'aquest mode, es va unificar la pronunciació dels caràcters i en quant a la regularització dels caràcters s'escull el més senzill i el que millor indica la pronunciació. La simplificació esdevingué de les reformes lingüístiques més positives i de major consens. No obstant, aquestes reformes van tenir un l' impacte a la societat xinesa, ja que va generar una sèrie de crítiques tant a favor com en contra.

2.1 Art i bellesa artística de la cal·ligrafia

Els caràcters xinesos es tracen amb l'art de la cal·ligrafia conegut com *shufa*¹³. La cultura xinesa dóna gran importància a la cal·ligrafia, ja que aquest art s'utilitza a la Xina des de fa més de mil anys enrere. La cal·ligrafia no s'entén sense l'escriptura xinesa i la seva respectiva evolució al llarg de la història. Doncs l'escriptura ha anat transformant-se i evolucionant segons el context emmarcat, però també varien les

---

¹¹ Malgrat que al 1949 es proclamà la República Popular de la Xina, no fou fins la dècada dels 50 i endavant que s'aprovaren les reformes i les mesures d'estabilització de l'escriptura.

¹² Per contra, alguns literats com Lu Xun apostava per un sistema alfabètic, ja que defensava que "si no desapareixien els caràcters, la Xina estava abocada al caos i la destrucció".

¹³ Caràcters: 書法 pinyin: *shūfǎ*

tècniques, els materials i la forma d'escriure. Aquestes evolucions estan subjectes a l'estètica fixada per cadascuna de les diferents èpoques i llocs del territori al que avui anomenem Xina. La cal·ligrafia ha sigut majoritàriament representada amb l'ús del pinzell i la tinta. Els experts i cal·lígrafs diferencien i mencionen cinc diferents estils cal·ligràfics a la cal·ligrafia xinesa.

El primer s'anomena *zhuan*¹⁴ (Annexos: imatge 1), i és l'estil cal·ligràfic més antic que a dia d'avui, la majoria de cal·lígrafs el continuen emprant. Popularment es coneix com "escriptura de segell"¹⁵, i abans de la unificació de l'imperi ja s'utilitzava, tot i que es creu que *Li Si* la va impulsar durant la dinastia Qin. Es caracteritza per tenir forma arrodonida i suaus, i per no tenir cap ordre de traços per escriure un caràcter. Els seus traços són uniformes, generalment no són gruixuts, però sí que la seva forma està força estilitzada.

El següent estil és el *lishu*¹⁶ (Annexos: imatge 2), es coneix com "escriptura dels escribes o funcionaris"¹⁷. Aquest estil estava molt més evolucionat que el *zhuan*, i era molt més senzill a l'hora d'escriure. De fet, la majoria de xinesos són capaços de reconèixer els caràcters d'aquest estil, però no els de l'estil anterior. Es degut a que els caràcters en aquest estil adopten una forma més estilitzada i són més rectangulars. El número de traços es redueix i s'implanta un sistema de traços que agilitza l'escriptura de cada caràcter. Per això, aquest estil és un moment de transició¹⁸ de trencar amb l'arcaic cap a una escriptura més uniforme i convencional.

L'estil posterior és més modern i sorgeix a finals de la dinastia Han. El *kaishu*¹⁹ o escriptura regular (Annexos: imatge 3) suposa un pas més en l'estandardització i regularització dels caràcters. Tots els caràcters s'adapten a un espai quadrat i es compleix rigorosament l'ordre dels traços. A dia d'avui, aquest estil està vigent ja que representa l'estàndard de la cal·ligrafia, és a dir, l'escriptura moderna es basa en el *kaishu* i no ha estat substituït per cap altre estil.

---

¹⁴ Caràcters: 篆書 pinyin: *zhuànshū*

¹⁵ Martínez Robles, David. 2007 *La llengua xinesa: història, signe i context. Una aproximació sociocultural*. Barcelona: Editorial UOC. P.172

¹⁶ Caràcters: 隸書 pinyin: *lì shū*

¹⁷ Martínez Robles, David. 2007 *La llengua xinesa: història, signe i context. Una aproximació sociocultural*. Barcelona: Editorial UOC. P.173

¹⁸ Li, Wendan. 2009. *Chinese writing and calligraphy*. Honolulu: University of Hawaii Press. p.117

¹⁹ Caràcters: 楷書 pinyin: *kǎishū*

En quant als altres dos estils, el *xingshu*²⁰ (Annexos: imatge 4) i el *caoshu*²¹ (Annexos: imatge 5) foren desenvolupats de manera ràpida per agilitzar l'escriptura. Aquests dos estils només representen alguns canvis dels estils cal·ligràfics anteriors i és per això, que no s'utilitzen a documents oficials²². El *xingshu* és l'estil més emprat a la vida quotidiana degut a la seva rapidesa de lligar els traços dels caràcters. Malgrat que el *caoshu* també tingui els traços dels caràcters lligats no s'utilitza gaire. La raó principal és que costa llegir i identificar els caràcters representats i només una part de la població pot reconèixer aquest estil.

3 La dimensió social de l'escriptura xinesa als darrers dos segles

En primer lloc, és necessari entendre perquè la cal·ligrafia ha ocupat una posició tan prestigiosa a la Xina. Per això, s'ha de tenir en compte com fou apreciada quan la cal·ligrafia començà a sorgir com una forma d'art diferent a una escriptura normal i corrent. Es van començar a valorar les mostres d'escriptura a mà i tot seguit es començaren a considerar art. No obstant, la cal·ligrafia xinesa no només es considerava un art decoratiu sinó també un art visual, doncs es valorava molt més²³ que la pintura o l'escultura.

Fins al segle XX, era molt habitual que els caràcters xinesos foren escrits i representats al paper amb l'ús del pinzell i la tinta. En aquell moment, la societat tenia una forta consideració vers la cal·ligrafia, però alhora era considerada quelcom natural a la societat. A partir de llavors, l'ús del pinzell a la vida quotidiana no era tan comú i va ser reemplaçat per la ploma o els estilògrafs. Cap a finals del segle XX aparegueren els ordinadors i les màquines d'escriure, que suposaren una alternativa a l'escriptura a mà. Actualment, gran part de la comunicació diària entre la població xinesa es fa mitjançant l'ordinador, missatges de texts i amb altres aparells electrònics. És a dir, cada cop menys es fa servir el mètode manual d'escriure a mà. Tot i que l'arribada de l' Internet a la Xina no va ser tant d'hora com a occident, el nombre de navegants xinesos ha

---

²⁰ Caràcters: 行書 pinyin: *xíngshū*

²¹ Caràcters: 草書 pinyin: *cǎoshū*

²² Li, Wendan. 2009. *Chinese writing and calligraphy*. Honolulu: University of Hawaii Press. p.102

²³ A la societat xinesa la cal·ligrafia està classificada com a mitjà d'expressió personal juntament amb la poesia.

incrementat²⁴ de manera exponencial. I així mateix, en una enquesta²⁵ a una part de la població xinesa, gairebé la meitat utilitza l'ordinador durant tota la seva jornada laboral com a eina imprescindible. Respecte als enquestats, també només el 43% escriu caràcters amb la mà, però només quan s'han d'omplir documents com formularis o quan escriuen la seva signatura. Aquest fet constata que cada cop més xinesos, especialment la població de menys edat entre ells els joves i adolescents, tenen problemes per escriure alguns caràcters a mà o fins i tot obliden com escriure'ls. Molts són joves però també succeeix entre la població adulta, que ja no estudien i gairebé no utilitzen el paper ni el bolígraf per escriure. Recentment, el paper està sent reemplaçat per un ordinador o bé per un telèfon mòbil a la vida quotidiana dels xinesos. Aleshores, succeeix que quan no recorden algun caràcter recorren a escriure el seu respectiu *pinyin*. En altres paraules, substitueixen el *hanzi* per la seva pseudotranscripció fonètica, el *pinyin*.

Això no es tracta d'un fet aïllat ni puntual, sinó que és un fenomen que els experts i lingüistes l'anomenen **diagrafia**²⁶. L'explicació de la diagrafia a una llengua és la coexistència en un mateix text de dos sistemes d'escriptura completament diferents. En el cas de la llengua xinesa aquests dos sistemes d'escriptura són els *hanzi* i el *pinyin*. En relació amb aquest fenomen es podrien barrejar tres hipotètiques posicions, en les quals el govern de la República Popular de la Xina pren un paper important i decisiu. Com a primera opció, el govern s'encarregaria d'afavorir i fomentar la coexistència de tots dos sistemes, però és poc probable, degut a la gran importància cultural dels caràcters. Doncs no pot ser que un sistema de pseudotranscripció fonètica s'equipari al mateix nivell que un sistema d'escriptura que s'empra de fa milers d'anys enrere. En quan a l'altre possible escenari, es possible que el govern es desentengui en aquest aspecte i per tant deixi pas als lingüistes, per a que aquest decideixin plenament sobre els dos sistemes. I l'altre possibilitat és poc factible i probable, però podria oposar-se a l'ús del *pinyin*. La baixa probabilitat que aquesta posició triomfi és la necessitat del *pinyin* per a poder treballar amb les noves tecnologies, ja que és el mètode d'entrada als teclats d'ordinadors i telèfons mòbils. Malgrat totes les anteriors possibilitats només són

---

²⁴ L'augment dels usuaris d'Internet a la Xina des de 1999 passa dels 4 milions als 160 milions de l'any 2007. Martínez Robles, David. 2007 *La llengua xinesa: història, signe i context. Una aproximació sociocultural*. Barcelona: Editorial UOC. p. 255

²⁵ Enquesta realitzada pel Datang (China Datang Corporation, CDT). Datang és un grup d'empreses de producció d'energia a la Xina i és propietat de l'estat, ja que està gestionada pel Comitè Central del Partit Comunista Xinès. <http://www.china-cdt.com/dtwz//indexAction.ndo?action=showindex>

²⁶ Aquest concepte fou inventat per John DeFrancis, un sinòleg prestigiós i conegut

hipòtesis de sinòlegs i acadèmics, però sí que DeFrancis²⁷ constata sobre una reforma a l'escriptura xinesa en les pròximes dècades, ell afirma que és qüestió de temps.

La majoria de nens posseeixen un telèfon mòbil, tablettes, ordinadors i estan familiaritzats amb aquestes tecnologies. A més, a les escoles també s'utilitza l'ordinador i altres tecnologies que s'han integrat a les aules per facilitar l'aprenentatge a segons quines àrees de coneixement. Aquest fet afecta tant de manera positiva com negativa als nens quan estan en una etapa d'aprenentatge constant. La popularitat de l'ús dels mòbils entre els joves ha influenciat negativament a l'hora d'escriure caràcters a mà. Des de fa poc, la situació ha arribat a nivells perillosos, però sembla no ser tan alarmant per a les autoritats. A banda d'això, també s'ha començat a parlar de crisi cultural. És per això la comunitat educativa es veu obligada a prendre decisions al respecte amb mesures per regular la situació. Els hi comença a preocupar el fet d'estar oblidant escriure caràcters amb la mà, doncs consideren que la tècnica d'escriure caràcters s'està perdent. Malgrat els avenços tecnològics, la cal·ligrafia té una gran importància i és té una gran consideració cap a aquest art tant a la Xina contemporània com a altres països de l'Àsia Oriental. Aquests fets tenen com a factor principal la dependència en dispositius tecnològics i alguns experts ja ho han catalogat com a diagrafia. Cada cop és més freqüent que els nens o ja no tant nens, però sí estudiants, utilitzen el pinyin quan no són capaços de recordar com escriure algun caràcter.

3.1 La cal·ligrafia al sistema educatiu

El procés d'aprenentatge de la llengua xinesa és molt diferent del d'una llengua que té una escriptura fonogràfica o disposa d'un alfabet. L'aprenentatge de la llengua escrita per part dels escolars xinesos no és gens ràpida, és lenta. En comparació amb memoritzar trenta lletres d'un alfabet, la tasca d'adquirir milers²⁸ de caràcters xinesos no és fàcil, més aviat és feixuga. A tots els indrets de la Xina, els docents s'encarreguen d'ensenyar l'escriptura a tota la població xinesa. L'ensenyament de l'escriptura com a matèria obligatòria al currículum educatiu, representa el seu important significat a la societat xinesa i el seu important pes en aquesta llengua. Tant a l'educació primària com a la educació secundària s'imparteix l'assignatura de llengua xinesa. En efecte, des de

---

²⁷ DeFrancis, John. 2006. "The Prospects for Chinese Writing Reform". *Sino-Platonic Papers* 171: 1-50 p.13

²⁸ S'aproxima que s'han de conèixer 6.000 caràcters, d'un total de 60.000 que apareixen als diccionaris.

les escoles xineses es posa molt d'èmfasi a la cal·ligrafia. Convé destacar que ensenyar com escriure els caràcters ocupa un gran número d'hores al currículum dels escolars. A part de comptar amb una assignatura on s'ensenyava la cal·ligrafia, als centres d'estudis existeix la possibilitat d'assistir a tallers i concursos de cal·ligrafia de manera opcional.

La metodologia emprada és metòdica i repetitiva, doncs es tracta de copiar tants cops com sigui necessari per tal de memoritzar els caràcters. Doncs l'activitat d'aprendre caràcters és un exercici neuromuscular, i sense la pràctica constant a mà fa que s'oblidin com escriure'ls. Durant la primària els alumnes s'han de familiaritzar amb el pinzell per escriure els caràcters i han d'aprendre a distribuir els caràcters en una pauta de paper. No és una feina senzilla, suposa un esforç enorme pels estudiants, ja que al finalitzar la primària hauran de reconèixer al voltant de dos mil²⁹ caràcters. L'estil que s'ensenyava és l'estil regular, conegut també com *kaishu*.

Tanmateix, aquesta rellevant part de l'idioma com és l'escriptura ha d'ésser coneguda per tota la població xinesa. Si més no, quanta més població xinesa escolaritzada, millor, ja que hi haurà més població alfabetitzada. N'és un bon exemple, quan es va instaurar la República Popular de la Xina es dugué a terme la campanya per a l'alfabetització de la població. La campanya per a la alfabetització es duu a terme entre el 1949 i el 1998³⁰. Els objectius d'aquesta campanya eren principalment culturitzar als xinesos, però alhora reduir l'analfabetisme. Conseqüentment així va ser i les dades ho mostren. Inicialment el 80% de la població era analfabeta, mentre que quan va finalitzar la campanya la xifra era del 15%³¹. Per tant, segons les estadístiques es van alfabetitzar 203 milions de xinesos³². Actualment, l'educació obligatòria a la RPX té una durada de nou anys, a la qual es pot accedir a partir dels sis anys, i la reben 200 milions de nens i adolescents xinesos.

Milions de nens xinesos saben reconèixer els caràcters i teclejar-los a l'ordinador o al mòbil, però en molts casos no es recorden de com escriure'ls. Per això, educadors, ministres i professors estan treballant des dels darrers anys per com fer front a aquesta

---

²⁹ La xifra exacta són 1.500 caràcters havent finalitzat la primària i poder passar a la secundària per poder llegir textos elaborats.

³⁰ Su, Xiaohuan. 2002 Educaci3n de China. Reforma e innovaci3n. Beijing: China Intercontinental Press. p.105

³¹ Al 1986 es va promulgar una Llei d'Educaci3n Obligat3ria que deia: "Tots els nens que tenen sis anys han d'anar a l'escola i rebre una educaci3n obligat3ria sense distinció de sexe, ètnia i raça". Su, Xiaohuan. 2002 Educaci3n de China. Reforma e innovaci3n. Beijing: China Intercontinental Press p.31

³² Su, Xiaohuan. 2002 Educaci3n de China. Reforma e innovaci3n. Beijing: China Intercontinental Press. p.105

problemàtica i fomentar encara més la cal·ligrafia amb pinzell o altres mètodes a les aules. Les autoritats i els experts en l'àmbit educatiu han decidit prendre aquestes noves mesures a causa de la introducció de les noves tecnologies a la vida quotidiana dels nens i joves. Doncs des del Ministeri d'Educació s'estan impulsant més classes i hores de cal·ligrafia a les escoles xineses. Les autoritats de l'àmbit educatiu mencionen que és un tema preocupant i si no es tracta de manera adient pot arribar a portar greus conseqüències. En els darrers anys, la població més jove de la Xina està fent un ús excessiu dels aparells electrònics tant a la seva rutina diària, incloent fins i tot dins de l'horari escolar. Durant l'horari escolar, certs professors permeten l'ús del mòbil als seus alumnes per poder facilitar l'escriptura als seus quaderns. Al mateix temps, moltes escoles de la Xina han introduït l'ús de les TIC a les aules. Per tant, molts estudiants xinesos no tenen llibres de papers, sinó que aquests són reemplaçats per un ordinador portàtil. Dins de l'ordinador portàtil disposen de tot el material escolar per poder seguir les classes de manera adequada. El fet de disposar d'un ordinador durant una classe té els seus avantatges però també els seus inconvenients.

En relació amb tot l' anteriorment exposat, les escoles tant a nivell primari i de secundària estan començant a prendre de manera més seriosa i important el fet d'impartir les classes de cal·ligrafia conscienciant als estudiants. Les classes de cal·ligrafia són totalment obligatòries a totes les escoles del govern de la RPX³³, és una part indissoluble de l'assignatura de llengua del currículum escolar.

3.2 Els mètodes d'entrada

Independentment de saber escriure caràcters amb la mà, les noves tecnologies, tant els smart phones com els ordinadors, ofereixen la possibilitat d'introduir caràcters xinesos emprant la seva respectiva transcripció fonètica. Més del 97% dels usuaris d'ordinadors³⁴ a la Xina utilitza amb més freqüència els mètodes d'entrada fonètics. Aquests funcionen introduint el *pinyin* mitjançant l'alfabet llatí i tot seguit, el caràcter correcte s'escull d'una llista que apareix a la pantalla. El mateix software ofereix als usuaris una sèrie de caràcters segons la pronunciació teclejada. Normalment, la mateixa màquina endevina el caràcter que l'usuari vol introduir pel context, però no sempre és

---

³³ Abreviació de la República Popular de la Xina

³⁴ Lee, Jennifer. 2001. "Where the PC Is Mightier Than the Pen: In China, Computer Use Erodes Traditional Handwriting, Stirring a Cultural Debate," *New York Times*, 1 Feb.

així. Inicialment, va haver-hi un considerable desacord³⁵ sobre l'adaptació dels teclats i programes informàtics per a ser emprats amb l'escriptura del xinès, específicament els caràcters xinesos. És per aquest motiu que es poden trobar tres mètodes d'entrades oficials, mes només resultà amb èxit un d'ells. Això no significa que només existeixen tres mètodes, sinó que hi ha diversos, però aquests tres són els més populars i els que són reconeguts. No obstant, a les tecnologies han tingut èxit només dos mètodes d'entrada, un relacionat amb l'estructura del caràcters i l'altre basat en la transcripció fonètica.

El primer rep el nom de *cangjie*³⁶ i s'ha de conèixer el caràcter, mentre que el segon no es necessari saber com escriure'l. El mètode d'entrada *cangjie* és un sistema el qual s'introdueixen els caràcters mitjançant l'ús del teclat. El nom fa al·lusió al que fou inventor del sistema d'escriptura en xinès. En el moment que es va inventar el *cangjie* els caràcters s'introduïen en sistema tradicional i no pas en simplificat. A més, en aquest mètode no s'introdueix el pinyin, doncs es basa en l'estructura del caràcter. El caràcter està format per la part semàntica i la part fonètica, i és a la part semàntica que està format per unitats bàsiques gràfiques, coneguts com radical. D'aquestes unitats gràfiques bàsiques hi ha vint-i-quatre, les quals estan repartides a cadascuna de les lletres d'un teclat estàndard QWERTY. tot i que el teclat té vint-i-sis tecles. Els vint-i-quatre radicals s'associen equivalentment a setanta-sis formes auxiliars, i aquestes formes normalment poden rotar o transformar-se a partir de les formes bàsiques. Per aclarir l'explicació, si volem teclejar el caràcter d' "albada", en pinyin és *zao*³⁷, però com el *cangjie* no es basa en el pinyin, primer hem d'identificar el seu radical. El radical és el caràcter de sol, ri el seu pinyin, doncs aquest caràcter està associat a la lletra A del teclat. Tot seguit, cal mirar amb quina altra part està formada el caràcter i hi ha l'element del caràcter deu, que aquest se l'associa amb la lletra J del teclat. Aquest exemple esmentat és força senzill, les complicacions comencen quan les diferents parts dels caràcters tenen formes auxiliars i no bàsiques. Cal remarcar que aquest mètode no agilitza l'escriptura a l'ordinador, però és una manera metòdica d'introduir els caràcters al mòbil o a l'ordinador, però que suposa un gran esforç mental. En canvi, l'altre mètode d'entrada és fonètic i s'anomena *pinyin shuru fa*³⁸, que s'utilitza el mateix teclat

---

³⁵ DeFrancis, John. 2006. "The Prospects for Chinese Writing Reform". *Sino-Platonic Papers* 171: 1-50 p.12

³⁶ Caràcters: 仓颉 pinyin: Cāngjié

³⁷ Caràcters: 早

³⁸ Caràcters: 拼音输入法 pinyin: pīnyīn shūrù fǎ

de lletres i només s'ha de configurar el teclat a l'ordinador. En primer lloc, es tecleja la transcripció en pinyin del caràcter desitjat, i opcionalment es pot afegir el to del caràcter al final del pinyin. Tot seguit surt una pantalla mostrant totes les opcions possibles de caràcters amb la mateixa pronunciació. Llavors l'usuari escull el caràcter apropiat pel seu context.

D'altra banda, també hi ha el **mètode wubi**³⁹, que significa cinc traços. El seu nom com tal indica fa al·lusió a com estan distribuïdes les diferents lletres del teclat dividides en cinc parts. Les cinc parts es distribueixen segons els cinc traços bàsics⁴⁰ dels caràcters. Aquest mètode no es basa en la pronunciació, sinó en l'estructura dels caràcters. Per tal de teclejar-los i escriure'ls a l'ordinador és necessari conèixer l'ordre dels traços i quin és el respectiu radical de cadascun dels caràcters. I també cal esmentar altres mètodes d'entrada com el **Sistema Renzhima**⁴¹, fou promocionat per la Comissió d'Educació Estatal de la RPX. El sistema consta en memoritzar un codi amb més de tres-cents components per tal d'introduir els seus codis de lletres corresponents. El motiu pel qual no va triomfar va ser l'enfocament erroni d'aquest mètode exigint que els nens s'apreguessin els codis i els components.

En contrast, la població més jove està satisfeta amb l'actual mètode de caràcters a l'ordinador, ja que només teclejant el pinyin tenen els caràcters. Això suposa un estalvi de temps, perquè en un segon pots tenir el caràcter a la pantalla; i un estalvi d'esforç mental, perquè no cal recordar el caràcter traç per traç. Doncs els joves tenen atracció per l'ús de les tecnologies, fet que té implicacions importants pel futur. El sinòleg Mair va recercar quin era el mètode d'entrada més emprat pels parlants nadius xinesos mitjançant una enquesta. Ell preguntava quin era el mètode de preferència per introduir caràcters als ordinadors o als mòbils. El resultat fou un èxit rotund pel mètode d'entrada del pinyin, ja que el 98% dels enquestats el preferien. També mencionaven que l'altre mètode d'entrada que preferien seguidament del pinyin era el programa de reconeixement mitjançant els traços dels caràcters fent servir el mateix dit o un llapis electrònic. Cal remarcar que els qui preferien aquest darrer altre mètode, la majoria eren de Taiwan o de Hong Kong, i és que això justifica el perquè es decanten per aquest

---

³⁹ Caràcters: 五笔输入法 wǔ bǐ shū rù fǎ

⁴⁰ Els cinc traços bàsics són: cola (pie), escombra (na), horitzontal (héng), vertical (shù) i el ganxo (gou). Rovira Esteve, Sara. 2010. *Lengua y escritura chinas. Mitos y realidades*. Barcelona: Edicions Bellaterra. p.47-50

⁴¹ Caràcters: 认知码

mètode. Tant a Hong Kong com a Taiwan els caràcters tradicionals són els caràcters normatius, doncs a les escoles s'ensenyen els tradicionals i no pas els simplificats com sí esdevé a la Xina Continental.

4 El fenomen de l'amnèsia de caràcters

L'adopció generalitzada de la tecnologia a la Xina i a l'Àsia Oriental ha tingut com a conseqüència certs canvis a la vida quotidiana, però alhora també a la rutina de l'escriptura. Com ja s'ha exposat en l'apartat anterior, les tecnologies ofereixen mètodes d'entrades romanitzats basats en les síl·labes, el més emprat al xinès és el *pinyin*. Al nostre món cada vegada més “globalitzat”, la tecnologia està guanyant en tots els aspectes. Amb això fem referència a que la tecnologia està perjudicant la pròpia escriptura xinesa, fent que entri en decadència. Els experts encara no li donen gaire importància, però sí que afirmen que hi ha un problema creixent entre la població xinesa, tant com els que parlen el mandarí com els que parlen el cantonès o altres dialectes. I no només la població xinesa, sinó també als japonesos els succeeix el mateix, estan començant a oblidar com escriure la seva llengua.

El terme seleccionat per explicar aquest fenomen és el d’**“amnèsia de caràcters”**, arrel d’un article⁴² que va escriure una periodista americana i va seleccionar aquest terme per parlar i explicar el fenomen. En canvi, l’únic acadèmic parlant sobre l’amnèsia de caràcters és el sinòleg⁴³ Victor Mair al seu bloc amb un post⁴⁴ l’any 2010. Doncs, Mair afirmava que escriure caràcters xinesos era una tasca neuromuscular que suposa un gran esforç degut a la seva complexitat. Una persona tant nativa xinesa com no nativa ha de practicar els caràcters centenars de cops per memoritzar-los. A més, equipara la tasca d’aprendre i assimilar caràcters a aprendre a tocar un instrument musical, com per exemple el piano. Al igual que per aprendre a tocar el piano, el mateix succeeix amb l’escriptura, s’ha de practicar de manera habitual i constant per tal de no perdre aquesta habilitat. De fet, si totes dues activitats no es practiquen passarà que s’oblidarà o no es farà amb la mateixa fluïdesa com quan si s’està en constant pràctica.

---

⁴²La referència de l'article és: Lee, Jennifer. 2001. “Where the PC Is Mightier Than the Pen: In China, Computer Use Erodes Traditional Handwriting, Stirring a Cultural Debate,” *New York Times*, 1 Feb.

⁴³De la Universitat de Pennsylvania

⁴⁴<http://languageblog.ldc.upenn.edu/nll/?p=2473>

Diversos ciutadans xinesos amb diferents professions afirmen que sofreixen el que a la Xina es coneix com *ti bi wang zi*⁴⁵, és a dir, l'amnèsia de caràcters, però la traducció és “agafa el bolígraf, oblida el caràcter”. Aquest fenomen és comú trobar-lo a les llengües de l'Àsia Oriental com el japonès i coreà. Els sinòlegs mencionen que els factors principals d'aquest fenomen són l'ús abusiu de les tecnologies i la romanització dels caràcters. Normalment els qui estan sent afectats per aquesta amnèsia són els joves xinesos, però també existeixen casos en certs adults. Tots els qui sofreixen aquest fenomen de l'amnèsia de caràcters saben llegir textos, reconèixer caràcters i els seus significats. Per contra, aquest fenomen es manifesta de manera que s'obliden de com representar un cert caràcter i no són capaços d'escriure el mateix caràcter al paper. Quan es parla de “oblidar-se com escriure un caràcter” no significa que no es sàpiga escriure cap part del caràcter, sinó que s'oblida alguna part i normalment és la part semàntica que també es coneix com a radical. Al mateix temps, alteren l'ordre dels traços a escriure o canvien les diferents parts del caràcter.

Els experts en l'àmbit educatiu fan al·lusió a l'escriptura, i juntament amb la parla, és una habilitat que aprèn el gènere humà amb el pas dels anys. A diferència de la parla, l'escriptura és el mode gràfic mitjançant pel qual es transmet informació. Per això, ha d'ésser apresada durant una sèrie d'anys per a que s'adquireixi com a quelcom natural. El nostre cervell està programat per a que en els deu primers anys de vida es passi de la llengua oral a l'escriptura. Els neuròlegs determinen que a l'edat dels deu anys, el cervell pot examinar l'escriptura i té la capacitat de la lectura. No obstant, a la Xina el procés d'aprenentatge de la lectura funciona una mica més lent, però els nens i nenes xinesos en acabar l'educació primària ja són capaços de llegir els caràcters bàsics.

Un exemple evident d'aquesta amnèsia fou un estudi realitzat pel China Youth Daily a l'abril de 2010, en el qual foren enquestats més de 2000 xinesos i el 83% va confirmar tenir problemes per escriure caràcters. Dos anys previs, l'any 2008, es va realitzar una enquesta a càrrec del Ministeri d'Educació de la República Popular de la Xina, en la qual s'entrevistaren 3.000 mestres i el 60% confirmaven la reducció de la capacitat d'escriptura dels seus alumnes. Com exemple anecdòtic hi ha el programa de televisió Character Hero emès per CCTV, un concurs setmanal on adolescents han de

---

⁴⁵Caràcters: 提笔忘字 pinyin: tí bǐ wàng zì

demostrar quant saben d'escriure caràcters a mà. En aquest concurs només el 30% dels participants sabien representar i escriure correctament “gripau”⁴⁶ en xinès.

Malgrat els canvis i els avenços tecnològics recents, el valor artístic de l'escriptura xinesa perdura fins i tot a l'àmbit informàtic ja que existeix l'opció d'utilitzar diferents estils artístics d'escriptura. Tot això es pot realitzar amb el teclat de l'ordinador i es poden configurar estils d'escriptura com el *caoshu* o el *zhuanshu*. El fet de tenir la possibilitat d'escriure caràcters a l'ordinador mitjançant el mètode pinyin està provocant una davallada de l'escriptura de caràcters a mà. El descens es degut a haver perdut el costum d'utilitzar diàriament un bolígraf o un pinzell per escriure un caràcter amb els seus traços de manera correcta. No només s'aplica quan s'han d'escriure caràcters difícils o complicats, sinó també els més simples. Aquesta pràctica molt comuna està preocupant als qui són partidaris de l'escriptura a mà, però especialment dels fanàtics de la cal·ligrafia, entre ells la població més gran. Ells lamenten i es preocupen pel descens d'aquesta pràctica tradicional i indissoluble de la seva llengua i la seva cultura. No només aquesta pèrdua de costum es troba a l'escriptura, sinó també a la lectura dels mateixos caràcters.

4.1 Els docents i l'amnèsia

No només els joves i els nens són qui obliden o no són capaços de recordar la seva pròpia escriptura, sinó també part dels adults, entre ells estan els mestres i professors. Resulta estrany que un mestre oblidi o no recordi algun caràcter quan la seva feina és ensenyar la llengua xinesa. Els docents coneixen profundament la llengua i treballen amb ella, l'escriuen a la pissarra, llegeixen textos a classe, corregeix deures dels seus alumnes... Un mestre realitza una sèrie de tasques diàries de les quals està en contacte constant amb la seva pròpia llengua. En altres paraules, l'escriptura a mà per a un professor és quelcom habitual i part de la seva rutina. Per contra, sobta que un professor oblidi com escriure un caràcter quan està escrivint a la pissarra mentre ensenya als seus alumnes. Aquest és un fet que està esdevenint cada dia a les escoles de la Xina. La qüestió es troba en si el caràcter que s'oblida és d'ús freqüent o poc freqüent, perquè es comprensible que un caràcter inusual s'oblidi de com escriure'l. Llavors quan això

---

⁴⁶ Caràcters: 懶蛤蟆 pinyin: Lài há má

succeeix, el mestre agafa el seu telèfon mòbil i busca pel *pinyin* quin és el seu *hanzi*, o de vegades algun alumne que està alerta el busca més ràpid o potser coneix com escriure'l. Així ho expliquen les quatre mestres xineses de la Fundació Institut Confuci de Barcelona, que he entrevistat per tenir més detalls sobre l'opinió dels docents respecte a l'amnèsia de caràcters.

Totes les quatre mestres coincideixen que els joves a la Xina estan començant a oblidar com escriure els caràcters de la seva pròpia llengua, però que cadascun els oblida d'una manera diferent i d'un mode diferent. Alhora afirmen que aquest fenomen ve donat per l'ús de les noves tecnologies de manera excessiva. Abans dels telèfons mòbils intel·ligents, existia una gran quantitat d'estudiants xinesos que posseïen els diccionaris electrònics. De fet, no fa menys d'una dècada que els estudiants assistien a classe amb un diccionari electrònic com a suport en el seu aprenentatge, però ara s'ha reemplaçat pel mòbil. D'altra banda, el diccionari de paper ja no és una eina actual per a l'estudi de la llengua xinesa. Les quatre mestres afirmen que és una eina molt vàlida i àmplia, però relentitza l'activitat que es vulgui fer. És cert que com succeeix aquí durant l'escola primària aprenem a utilitzar els nostres diccionaris a classe de llengua, i a la Xina, tot xinès ha de saber emprar un diccionari de llengua xinesa en acabar la primària. Elles com a docents s'inclouen de patir aquesta amnèsia de caràcters, sobretot quan han d'escriure a mà a la pissarra o quan corregeixen redaccions. Ara tothom disposa d'un mòbil o algun aparell amb accés a Internet i amb nombroses aplicacions instal·lades que ajuden i són un suport a l'estudi de la llengua xinesa. A més, es mostren optimistes front a aquest fenomen perquè creuen que és la minoria de la població qui oblida front a la majoria que sí sap escriure caràcters de manera correcta. Consideren que el temps que es dedica a la cal·ligrafia a les escoles és el correcte. Tenint en compte el que està succeint a la Xina, són partidàries d'impulsar més hores de cal·ligrafia al sistema educatiu del país. D'aquest mode, creuen que és la manera més efectiva de corregir els mals costums i fomentar més l'escriptura a mà. Per últim, se'ls ha formulat la pregunta de si existeix la possibilitat que els caràcters puguin desaparèixer o siguin reemplaçats pel pinyin. Doncs totes quatre es mostren fermament convençudes que aquesta hipotètica situació mai podria esdevenir, ja que els caràcters són una part important de la cultura i la llengua xinesa. Tampoc imaginem una llengua xinesa únicament en pinyin, ja que elles com ha docents afirmen que és impossible emprar només el sistema pinyin.

5 Conclusions i escenaris de futur

Malgrat que hi ha moltes dades anecdòtiques sobre el nou fenomen de l'amnèsia de caràcters entre la població xinesa, i també a altres països d'àmbit asiàtic, no hi ha encara estudis científics detallats ni que hagin profunditzat sobre el tema. Tampoc s'ha recercat sobre com els nous aparells tecnològics influeixen en la comunicació de la població xinesa i sobre la llengua xinesa. El que sí és cert i es pot constatar és que els xinesos estan tot el dia connectats a un telèfon mòbil o bé un ordinador. Les noves tecnologies plantegen un repte a l'escriptura manual, és a dir, substituir la laboriosa tasca de l'escriptura de caràcters per un teclat.

Les tecnologies són excel·lents eines per a la comunicació, però alhora són eines potenciadores per destruir l'escriptura xinesa en població amb especial dependència als mòbils i ordinadors. De fet, hi ha uns quants investigadors⁴⁷ que constaten sobre el sistema d'escriptura xinès en relació amb les noves tecnologies. Doncs afirmen que la Xina s'estava quedant endarrerida per la seva llengua. Com a fet que sí es pot justificar és que la comunitat xinesa està abandonant l'escriptura a mà, un hàbit quotidià i rutinari entre ells. Generalment, a tot el país, la població xinesa està oblidant com escriure el seu propi idioma per falta de pràctica, i no només com escriure sinó també reconèixer alguns caràcters⁴⁸.

Des dels darrers anys, s'han reobert debats similars als del s.XX però amb uns enfocaments molt diferents. Els debats segueixen la línia sobre com afrontar els canvis tecnològics i socials a la llengua. Els qui s'oposen fermament a seguir amb el sistema d'escriptura actual són una petita part, però consideren que és un handicap tant com per a la evolució de la pròpia llengua com per als seus estudiants xinesos i estrangers. A la llengua xinesa existeix un proverbi⁴⁹ que engloba el concepte de practicar quelcom per a no oblidar-lo. El proverbi *shu neng sheng qiao*⁵⁰ significa literalment “la pràctica porta a la perfecció” o “la habilitat sorgeix de la pràctica”. D'altra banda, la Xina ha experimentat grans canvis socials, econòmics i en cert mode polítics. És per això, que a l'àmbit comercial i econòmic existeix una barrera present que és la llengua,

---

⁴⁷ Martínez Robles, David. 2007 *La llengua xinesa: història, signe i context. Una aproximació sociocultural*. Barcelona: Editorial UOC. p.12

⁴⁸ “As writing skills deteriorate from lack of practice, so does recognition. Hannas, William C., *Asia's Orthographic Dilemma* Honolulu: University of Hawai'i Press, 1997, p. 271 and p. 314

⁴⁹ Ens referim als *chengyu* 成语

⁵⁰ 熟能生巧 shú néng shēng qiǎo

especialment el seu sistema d'escriptura. Poc menys d'una dècada enrere, especialistes⁵¹ especulaven que la Xina mai podria competir com a potència mundial degut al seu idioma. Doncs aquests consideraven que la Xina s'estava quedant endarrerida degut al seu sistema d'escriptura. Per contra, a dia d'avui compta amb una economia forta i amb un mercat creixent i obert amb molts països. Clarificar que en aquest projecte no s'ha entrat en altres dilemes sobre l'hegemonia de la llengua anglesa com a llengua comercial o idioma internacional, o sobre quina és la posició del xinès respecte a l'anglès. No obstant si que és interessant remarcar que un sistema d'escriptura com el xinès no pot competir amb un sistema alfabètic. L'explicació i la justificació es troba a la mateixa vida moderna i la societat tecnològica en aquest segle s. XXI en el qual vivim.

Per a concloure, l'escriptura xinesa ha afrontat i superat les problemàtiques que la modernització li ha anant imposant al llarg d'aquestes darreres dècades. Arribats a aquest punt, l'escriptura i la tecnologia, totes dues, conviuen i coexisteixen al mateix temps i espai. Si que és cert que cadascuna d'elles és fruit d'una evolució i procés diferent. L'escriptura ha evolucionat de manera natural i progressivament al llarg de la història. En canvi, la tecnologia ha sorgit de manera artificial perquè el gènere humà l'ha creat i l'ha anant adaptant segons les necessitats de cada temps. La qüestió està en que la cultura i la velocitat conflueixen en el mateix espai i entren en conflicte, i és la velocitat la que surt com a guanyadora⁵². En qualsevol cas, el temps ens constarà quin és el futur pels caràcters xinesos. Ens agradi o no, la tecnologia està guanyant el partit, un ordinador és més poderós que un pinzell⁵³, i la ploma d'avui en dia és el mòbil.

Independentment dels reptes que proposa la tecnologia al s. XXI, aquesta llengua només pot tenir una única manera d'escriptura com des de fa milers d'anys, els caràcters. És impossible i inviable una llengua xinesa sense caràcters, perquè els caràcters són el patrimoni cultural i lingüístic de la mil·lenària civilització xinesa. Els *hanzi* es mantindran fermes vers a qualsevol adversitat que els vulgui perjudicar, atacar o destruir.

---

⁵¹ Martínez Robles, David. 2007 *La llengua xinesa: història, signe i context. Una aproximació sociocultural*. Barcelona: Editorial UOC. p.253

⁵² "What we are chasing is speed. When culture and speed come into conflict, speed wins.". Lee, Jennifer. 2001. "Where the PC Is Mightier Than the Pen: In China, Computer Use Erodes Traditional Handwriting, Stirring a Cultural Debate," *New York Times*, 1 Feb.

⁵³ DeFrancis, John. 2006. "The Prospects for Chinese Writing Reform". *Sino-Platonic Papers* 171: 1-50. P.21

6 Referències bibliogràfiques

- ❖ Arcodia, Giorgio Francesco. 2007. “Chinese: A Language of Compound Words?” Massachusetts: Cascadilla Proceedings Project
- ❖ BBC News. Asia Pacific. 2011. “New calligraphy classes for China’s internet generation”. 27 d’agost. Accés a: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-14693677> on 25th October 2012.
- ❖ BBC News. Blog. 2014. “When Chinese children forget how to write”. Accés a: <http://www.bbc.com/news/blogs-china-blog-28599392> 27 d’agost
- ❖ Boltz, William G. 1994. *The Origin and Early Development of the Chinese Writing System*. American Oriental Series
- ❖ DeFrancis, John. 1984. *The Chinese Language: Fact and Fantasy*. Honolulu: University of Hawaii Press
- ❖ DeFrancis, John. 2006. “The Prospects for Chinese Writing Reform”. *Sino-Platonic Papers* 171: 1-50
- ❖ Hannas, William C. 1997. *Asia’s Orthographic Dilemma*. Honolulu: University of Hawaii Press
- ❖ Hodge, Bob, and Kam Louie. 1998. *The politics of Chinese Language and culture. The art of reading dragons*. London: Routledge. <http://languagelog.ldc.upenn.edu/nll/?p=2473> 25th October 2012.
- ❖ Independent. 2010. “Wired youth forget how to write in China and Japan” <http://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/wired-youth-forget-how-to-write-in-china-and-japan-2065228.html> 29 d’agost

- ❖ Lee, Jennifer. 2001. “Where the PC Is Mightier Than the Pen: In China, Computer Use Erodes Traditional Handwriting, Stirring a Cultural Debate,” *New York Times*, 1 Feb.

- ❖ Leibold, James. 2013. *Ethnic Policy in China: Is Reform Inevitable?* Honolulu: East-West Center.

- ❖ Li, Wendan. 2009. *Chinese writing and calligraphy*. Honolulu: University of Hawaii Press.

- ❖ Mair, Victor. 2010. “Character Amnesia”. *LanguageLog*. Accés a: <http://languagelog.ldc.upenn.edu/nll/?p=2473>

- ❖ Mair, Victor. 2013. “Character amnesia and the emergence of diagraphia” Accés a: <http://languagelog.ldc.upenn.edu/nll/?p=7142>

- ❖ Martínez Robles, David. 2007 *La llengua xinesa: història, signe i context. Una aproximació sociocultural*. Barcelona: Editorial UOC

- ❖ Miranda Márquez, Gonzalo. 2015. *La escritura china. Origen, evolución y estilos*. Universidad de Sevilla.

- ❖ Rovira Esteva, Sara. 2010. *Lengua y escritura chinas. Mitos y realidades*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

- ❖ Su, Xiaohuan. 2002. *Educación de China. Reforma e innovación*. Beijing: China Intercontinental Press.

- ❖ SLATE. Engber, Daniel. 2006. “What does a Chinese keyboard look like?” 21 de febrer Accés a: http://www.slate.com/articles/news_and_politics/explainer/2006/02/what_does_a_chinese_keyboard_look_like.html

7 Annexos

7.1 Imatges

Imatge 1. Caràcter de “drac” en estil *zhuan* (*xiaozhuan*)

[Font: <http://www.chine-culture.com/es/caligraf%C3%ADa-china/estilos-de-caligraf%C3%ADa-china.php>]

Imatge 2. Caràcter de “drac” en estil *lishu*

[Font: <http://www.chine-culture.com/es/caligraf%C3%ADa-china/estilos-de-caligraf%C3%ADa-china.php>]

Imatge 3. Caràcter de “drac” en estil *kaishu*

[Font: <http://www.chine-culture.com/es/caligraf%C3%ADa-china/estilos-de-caligraf%C3%ADa-china.php>]

Imatge 4. Caràcter de “drac” en estil *xingshu*

[Font: <http://www.chine-culture.com/es/caligraf%C3%ADa-china/estilos-de-caligraf%C3%ADa-china.php>]

Imatge 5. Caràcter de “drac” en estil *caoshu*

[Font: <http://www.chine-culture.com/es/caligraf%C3%ADa-china/estilos-de-caligraf%C3%ADa-china.php>]

7.2 Enquestes

Les entrevistes estan realitzades en castellà degut a que les quatre mestres entrevistades desconeixen el català. Totes quatre són voluntàries de la Fundació Institut Confuci de Barcelona i venen de la prestigiosa universitat de Beiwai (北京外国语大学).

Nombre: Mingzi Wang

Profesión/ centro: Profesora/ Fundació Institut Confuci de Barcelona

Edad (aproximada): 22

1. ¿Usas el diccionario de papel?

Sí, pero muy pocas veces. Cuando iba a la escuela lo usaba mucho más

2. Uso del móvil u ordenador en tu día a día

Sí. Siempre estoy conectada en el móvil. Lo llevo conmigo a donde vaya.

3. ¿Tienes aplicaciones de lengua china o diccionarios en tu móvil?

Sí, diferentes aplicaciones de diccionarios

4. ¿Usas o tienes un diccionario electrónico para estudiar?

No, pero en la Universidad donde estudio en China mis compañeros tenían, pero ahora es más común usar el móvil.

5. Cuando no recuerdas como escribir un carácter y tienes que escribirlo a mano, ¿usas el pinyin o qué haces?

Nunca uso el pinyin. Normalmente encuentro el carácter con móvil. Pongo el pinyin en SMS de móvil , y saldrá el carácter.

6. ¿Crees qué la población china, especialmente los jóvenes, están olvidando como escribir los caracteres de la lengua china?

Sí. Pero de diferentes maneras.

a. En caso afirmativo, ¿por qué crees que esto sucede?

Existe esta situación a causa del uso de ordenador y móvil. Los jóvenes suelen comunicarse por aparatos electrónicos y transcriben los caracteres con pinyin en vez de escribirlos ellos mismos. Pero esto es una minoría, solo los jóvenes. Creo que la mayor parte de la población china usa bien los caracteres.

b. ¿Qué harías tú para cambiar la situación?

Fomentar más la caligrafía desde las escuelas chinas. Yo como profesora siempre exigo que mis alumnos hagan caligrafía de los nuevos caracteres aprendidos en clase.

- 7. En las escuelas se trabaja la caligrafía como asignatura, y hacer caligrafía ocupa aproximadamente el 30% del estudio de la lengua china. Crees que el uso del ordenador o del móvil afecta negativamente al estudio de la escritura china o ayuda? En tu opinión, ¿son pocas o muchas horas las que se dedican a practicar la caligrafía?**

Creo que el uso de móvil y ordenador afecta negativamente al estudio. El tiempo de la enseñanza de caligrafía es adecuado, pero hay que darle más importancia desde las escuelas y los padres tienen que preocuparse más para que sus hijos escriban correctamente.

- 8. Consideras que a este ritmo o en un futuro los caracteres puedan desaparecer o ser reemplazados por el uso del pinyin?**

Me parece imposible los caracteres desaparezcan o sean reemplazados por el uso del pinyin. El chino es una lengua que se basa en caracteres y pictogramas que todavía se usan a día de hoy. Si no, hubiera desaparecido como la escritura cuneiforme y los pictogramas egipcios. En chino hay muchos caracteres, sus formas son diferentes pero tienen la misma pronunciación. A la vez hay caracteres que tienen diferentes pronunciaciones y significados ellos mismos. Así que pinyin sólo no sirve bien para el lenguaje.

- 9. Explica alguna anécdota curiosa relacionada sobre olvidar cómo escribir caracteres. (Si por ejemplo te ha pasado a ti, a algún/a alumno/a tuyo/a, algún compañero/a chino, algún familiar...)**

En las clases, es fácil de olvidar cómo escribir los caracteres cuando quiero mostrar a mis alumnos en la pizarra las maneras de escribir. Ellos no pueden entender como una profesora se puede equivocar u olvidar de un carácter, siempre se ríen de mí, pero yo les digo que esto es algo normal y cada vez más común en China.

Nombre: Li Xiang

Profesión/ centro: Fundació Institut Confuci de Barcelona

Edad (aproximada): 24

1. ¿Usas el diccionario de papel?

Sí, pero muy poco. Creo que todo chino o todo estudiante chino tendría que saber usar esta herramienta.

2. Uso del móvil u ordenador en tu día a día.

Sí, cuando no uso el móvil tengo el ordenador cerca.

3. ¿Tienes aplicaciones de lengua china o diccionarios en tu móvil?

Sí.

4. ¿Usas o tienes un diccionario electrónico para estudiar?

Sí, desde que empecé a ir a la universidad.

5. Cuando no recuerdas como escribir un carácter y tienes que escribirlo a mano, ¿usas el pinyin o qué haces?

Hago una foto, y luego busco el carácter en el diccionario.

6. ¿Crees que la población china, especialmente los jóvenes, están olvidando como escribir los caracteres de la lengua china?

Un poco.

a. En caso afirmativo, ¿por qué crees que esto sucede?

Usamos el ordenador más que antes.

b. ¿Qué harías tú para cambiar la situación?

Hacer mucha caligrafía como cuando iba a la escuela primaria y teníamos que aprender a usar el pincel para escribir con tinta.

7. En las escuelas se trabaja la caligrafía como asignatura, y hacer caligrafía ocupa aproximadamente el 30% del estudio de la lengua china. Crees que el uso del ordenador o del móvil afecta negativamente al estudio de la escritura china o ayuda? En tu opinión, ¿son pocas o muchas horas las que se dedican a practicar la caligrafía?

Creo que el uso del ordenador o del móvil no ayuda mucho a practicar la escritura. Pues los caracteres chinos son muy difíciles y diferentes a los alfabetos silábicos. Se necesita escribirlo a mano muchas veces para poder recordarlos.

8. Consideras que a este ritmo o en un futuro los caracteres puedan desaparecer o ser reemplazados por el uso del pinyin?

No, imposible. Los caracteres chinos son un símbolo de la cultura. Las escuelas, los padres y la sociedad tienen que protegerlos. Es verdad que los jóvenes piensan que la caligrafía china es cosa de viejos o gente mayor, que eso no va con ellos, porque muchos dicen ¿para qué aprender esto si tenemos nuevos aparatos modernos que nos lo hacen?

9. Explica alguna anécdota curiosa relacionada sobre olvidar como escribir caracteres. (Si por ejemplo te ha pasado a ti, a algún/a alumno/a tuyo/a, algún compañero/a chino, algún familiar...)

Cuando enseñé chino en la clase, a veces olvidé algunos caracteres muy difíciles. Si escribes cincuenta o cien veces un carácter que te parece raro o difícil de escribir, seguro que no se te olvidará.

Nombre: JINYU XIE

Profesión/ centro: profesora de chino de FICB

Edad (aproximada): 23

1. ¿Usas el diccionario de papel?

No. Lo usaba cuando iba a la escuela. Es cierto que es muy completo pero no es algo rápido de usar, es más bien lento y que requiere un poco más de tiempo.

2. Uso del móvil u ordenador en tu día a día

Sí.

3. ¿Tienes aplicaciones de lengua china o diccionarios en tu móvil?

Sí.

4. ¿Usas o tienes un diccionario electrónico para estudiar?

Sí. Es mucho más lento, pero no me entretengo tanto como cuando uso el móvil.

5. Cuando no recuerdas como escribir un carácter y tienes que escribirlo a mano, ¿usas el pinyin o qué haces?

Mirar el móvil.

6. ¿Crees que la población china, especialmente los jóvenes, están olvidando como escribir los caracteres de la lengua china?

Un poco, pero sólo los caracteres más complicados. No tienen problema en escribir los caracteres más simples que se usan muy frecuentemente.

a. En caso afirmativo, ¿por qué crees que esto sucede?

Porque tenemos móvil y usamos el ordenador.

b. ¿Qué harías tú para cambiar la situación?

Reforzar la educación básica para que los niños tengan una buena base de escritura china.

7. En las escuelas se trabaja la caligrafía como asignatura, y hacer caligrafía ocupa aproximadamente el 30% del estudio de la lengua china. Crees que el uso del ordenador o del móvil afecta negativamente al estudio de la escritura china o ayuda? En tu opinión, ¿son pocas o muchas horas las que se dedican a practicar la caligrafía?

Pienso que ayuda porque se puede siempre consultar el móvil u ordenador cuando no sabes un carácter. El 30% es una buena proporción para dedicar a la caligrafía.

8. Consideras que a este ritmo o en un futuro los caracteres puedan desaparecer o ser reemplazados por el uso del pinyin?

No. En la sociedad china el pinyin se usa muy poco. Es sólo un apoyo inicial para quién estudia chino. También porque en chino hay muchas palabras diferentes con la misma pronunciación, es imposible usar sólo pinyin.

9. Explica alguna anécdota curiosa relacionada sobre olvidar como escribir caracteres. (Si por ejemplo te ha pasado a ti, a algún/a alumno/a tuyo/a, algún compañero/a chino, algún familiar...)

A veces en mi clase de nivel alto me olvido cómo escribir una palabra y tengo que consultar el móvil para escribirla correctamente para mis alumnos. Pero mis alumnos consultan siempre más rápido que yo....

Nombre: Wenyuan

Profesión/ centro: Estudiante UAB

Edad (aproximada): 22

1. ¿Usas el diccionario de papel?

Muy pocas veces.

2. Uso del móvil u ordenador en tu día a día

Sí. Los uso para la comunicación con la gente, entretenimiento, estudio...

3. ¿Tienes aplicaciones de lengua china o diccionarios en tu móvil?

No.

4. ¿Usas o tienes un aparato traductor electrónico para estudiar?

Sí.

5. Cuando no recuerdas como escribir un carácter y tienes que escribirlo a mano, ¿usas el pinyin o qué haces?

No uso el pinyin, sino pregunto a otra persona cómo se escribe o sino consulto el móvil.

6. ¿Crees que la población china, especialmente los jóvenes, están olvidando como escribir los caracteres de la lengua china?

No creo que estemos olvidando como escribir, pero sí que es verdad que muchas veces no nos recordamos de algunos caracteres.

a. En caso afirmativo, ¿por qué crees que esto sucede?

Esto se debe a que hemos introducido en nuestra vida diaria el uso de aparatos electrónicos. Entonces los sustituimos por lo que antes hacíamos a mano.

b. ¿Qué harías tú para cambiar la situación?

7. En las escuelas se trabaja la caligrafía como asignatura, y hacer caligrafía ocupa aproximadamente el 30% del estudio de la lengua china. Crees que el uso del ordenador o del móvil afecta negativamente al estudio de la escritura china o ayuda? En tu opinión, ¿son pocas o muchas horas las que se dedican a practicar la caligrafía?

Sí. Creo que el uso del ordenador o del móvil afecta negativamente al estudio de la escritura china. En las escuelas, los alumnos se dedican muchas horas a

practicar la caligrafía pero fuera de las escuelas, los adultos no se dedican mucho a practicar la caligrafía.

8. Consideras que a este ritmo o en un futuro los caracteres puedan desaparecer o ser reemplazados por el uso del pinyin?

En mi opinión, los caracteres no podrán desaparecer nunca porque es una parte muy importante de nuestra cultura y nada puede sustituirlo. No me imagino una lengua china sin caracteres, ni una lengua china únicamente en pinyin. Creo que nadie puede imaginarlo ni quiere.

9. Explica alguna anécdota curiosa relacionada sobre olvidar como escribir caracteres. (Si por ejemplo te ha pasado a ti, a algún/a alumno/a tuyo/a, algún compañero/a chino, algún familiar...)

Perdona. No recuerdo una anécdota curiosa sobre esto. Muchas veces los chinos y mis alumnos olvidan cómo escribir caracteres y consultan el móvil. Cuando me pasa esta situación me siento embarazosa y mis alumnos extranjeros no entienden por qué me olvido.